

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 54/2026, 29 PAŹDZIERNIKA 2026 © PISM

KOMENTARZ

Zwycięstwo ruchu protestu w wyborach parlamentarnych w Serbii

Tomasz Żornaczuk

Wybory parlamentarne przeprowadzone 25 października br. były plebiscytem poparcia dla trwających od dwóch lat ogólnokrajowych protestów studenckich. Zdecydowane zwycięstwo powstałego na ich bazie ruchu politycznego, przy rekordowo wysokiej frekwencji (69%), daje mocny mandat społeczny do reform w państwie, którego standardy demokratyczne stały się w ostatnich latach najniższe na Bałkanach.

Jakie są wyniki wyborów?

[Przedterminowe wybory parlamentarne](#) wygrała Lista Studencka – Studenci Wygrywają (LS). Została ona utworzona na fali [ogólnokrajowych protestów przeciwko władzy](#), lecz zarejestrowana dopiero wraz ze startem kampanii wyborczej we wrześniu br. Pozbawiona formalnych liderów (liście przewodził kardiolog Ilija Srdanović, a w debatach wyróżniał się ekonomista i były prezes banku centralnego Dejan Šoškić) jako kandydatów wystawiła ona m.in. wykładowców, lekarzy, ekspertów, sportowców i aktorów – niebędących wcześniej postaciami – ale nie studentów. Według niemal pełnych wyników (z 28 października) zdobyła 53,7% głosów i 141 miejsc w 250-osobowym jednoizbowym parlamencie. Wybory przegrała lista Aleksandar Vučić – Zjednoczona Serbia, skupiona wokół Serbskiej Partii Postępowej (SNS), współtworzącej rząd od niemal półtorej dekady. Zdobyła ona 39,5% głosów i 103 mandaty (wobec 129 w mijającej kadencji). Trzyprocentowego progu wyborczego nie przekroczyły pozostałe listy, w tym Serbska Partia Socjalistyczna, współrządzająca od niemal dwóch dekad. Skupsztninę uzupełni sześć posłów partii mniejszości narodowych, co jest rekordowo niskim wynikiem.

Co było sednem kampanii wyborczej?

Kampania wyborcza LS była skupiona na zarzucaniu władzy korupcji systemowej i zawłaszczenia państwa, w tym mediów publicznych. Odzwierciedlało to postulaty ogólnokrajowych protestów, jakie wybuchły w listopadzie 2024 r. po zawałeniu się zadaszenia nowo wyremontowanego dworca kolejowego w Nowym Sadzie, w wyniku czego zginęło 16 osób. Według protestujących było to następstwem korupcji i niekompetencji władz. LS postulowała nie tylko wzmocnienie praworządności, lecz także – jak głosiły hasła protestów – pociągnięcie rządzących do odpowiedzialności. Jednocześnie Lista nie wskazała kandydatów na szefa rządu czy na stanowiska ministrów. Z kolei partia rządząca, której kandydatem na premiera był [Vučić – po ustąpieniu z urzędu prezydenta miesiąc przed wyborami](#) – zarzucała ruchowi studenckiemu destrukcyjny charakter, a sama prezentowała się jako gwarant stabilności i m.in. przyznała seniorom dodatkowe, jednorazowe świadczenia oraz obiecywała dalsze podwyżki emerytur.

Jak kształtowała się dyskusja na temat polityki zagranicznej?

Wobec trwających od dwóch lat protestów przeciwko korupcji i zawłaszczaniu państwa polityka zagraniczna

stanowiła mniej istotną część kampanii wyborczej. Wprowadziła ją jednak do dyskusji SNS, która zarzucała LS m.in. chęć uznania niepodległości Kosowa, zbrodni w Srebrenicy jako ludobójstwa czy nałożenia sankcji na Rosję. W istocie zaś oba bloki zajęły zbieżne stanowiska w tych kwestiach. Brak deklaracji zmian ze strony LS mógł wynikać zarówno ze strategii skupienia uwagi na istocie sporu o standardy demokracji, jak i z sentymentów społecznych w zakresie tych polityk. Oba bloki łączyła także chęć integracji z UE, choć LS uważa, że drogą do przyspieszenia tego procesu jest demokratyzacja Serbii przy wsparciu partnerów zachodnich, podczas gdy SNS oskarżała Zachód (w tym siły w USA niezwiązane z prezydentem Donaldem Trumpem) o zaangażowanie przeciwko rządowi.

Co wyniki wyborów oznaczają dla integracji europejskiej Serbii?

Zmiana rządu oznacza możliwość powrotu Serbii do faktycznych rozmów o członkostwie w UE. Choć formalnie [negocjacje akcesyjne prowadzi ona od 2014 r., integracja europejska jest w istocie w zastoju od niemal pięciu lat](#) – ostatnim sukcesem integracyjnym Serbii było otwarcie w grudniu 2021 r. klastra 4. (zielona agenda i połączenia). Powodem marazmu były jedynie fasadowe reformy i degradacja standardów demokracji (Komisja Europejska w corocznych raportach o negocjacjach z UE odnotowywała ten regres, co czyni w wyjątkowych okolicznościach), co powodowało, że Serbia była najbardziej skorumpowana, a jej

media były najbardziej zniewolone w Europie po Rosji i Białorusi. Tymczasem od tempa i skuteczności zapowiadanego przez LS wzmacniania praworządności będą zależały sukcesy integracyjne Serbii. Może je warunkować ponadto polityka zagraniczna, w tym zgodność z unijnym podejściem do Rosji, co jest szczególnie istotnym wymogiem np. dla państw bałtyckich. Serbia otworzyła 22 z 35 rozdziałów negocjacyjnych, z których 2 tymczasowo zamknęła.

Jakie będą największe wyzwania nowego rządu?

Zasadniczym wyzwaniem dla przyszłego rządu będzie ustanowienie apolityczności instytucji państwowych – zawsze, gdy gwarantuje to konstytucja – które będą zdolne do wzmacniania standardów demokracji. W celu spełnienia głównego postulatów – zwalczania korupcji i rozliczania winnych tego przestępstwa – wyzwaniem będzie odpolitycznienie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Testem dla nowego rządu będzie także uwolnienie mediów publicznych od kontroli politycznej z zachowaniem procedur oraz zlikwidowanie uchybień systemowych przy wyborach. W działaniach na rzecz poprawy praworządności wyzwaniem może być utrzymanie jedności parlamentarnej w obozie o zróżnicowanych poglądach i bez doświadczenia politycznego. Testem politycznym będą zaś zaplanowane na grudzień br. wybory prezydenckie, mniej istotne od parlamentarnych ze względu na ograniczone kompetencje głowy państwa.